

Liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Viite: LiV-lausuntopyyntö HE 41/2020 vp, 17.4.2020

Muutosesitys Ilmailulain muutoksen 11 b §:n 3 momentin tekstiin

Suomen Ilmailuliitto toteaa, että lakiesityksen perustelujen mukaan (HE 41/2020 vp, s. 74-77) 11 b §:n 3 momentin säädösperusta on EU:n miehittämättömän ilmailun täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/947 15 artiklan 2 kohta. Tällä perusteella esityksen 11 b § 3 momentin teksti ei voisi säännellä kaikkea ilmailua, kuten sen sanamuoto esityksessä mahdollistaa. Lakiesityksen tekstiä tulisi muuttaa.

(EU) 2019/947 Artikla 15 kuuluu:

”Artikla 15

Toiminnan harjoittamisen edellytykset UAS-ilmatilavyöhykkeillä

1. Määritellään UAS-ilmatilavyöhykkeitä turvallisuuteen, turvatoimiin, yksityisyyteen tai ympäristöön liittyvistä syistä jäsenvaltiot voivat

a) kieltää tietynlaisen tai kaiken toiminnan miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä, asettaa tiettyjä ehtoja tietynlaiselle tai kaikelle toiminnalle miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä tai edellyttää ennakoon haettavaa toimintalupaa tietynlaiseen tai kaikkeen toimintaan miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä;

b) edellyttää määrättyjä ympäristöstandardeja miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä harjoitettavassa toiminnassa;

c) sallia pääsyn vain tietyn luokan miehittämättömille ilma-alusjärjestelmille;

d) sallia pääsyn vain miehittämättömille ilma-alusjärjestelmille, jotka on varustettu tietyillä teknisillä ominaisuuksilla, erityisesti etätunnistus- tai paikkatietoisuusjärjestelmillä.

2. Jäsenvaltiot voivat toimivaltaisen viranomaisen suorittaman riskinarvioinnin perusteella nimetä tiettyjä ilmatilavyöhykkeitä, joilla miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä harjoitettava toiminta on vapautettu yhdestä tai useammasta kategorialta ”avoin” koskevasta vaatimuksesta.

3. Jos jäsenvaltiot määrittelevät UAS-ilmatilavyöhykkeitä 1 tai 2 kohdan nojalla, niiden on paikkatietoisuutta varten varmistettava, että UAS-ilmatilavyöhykkeitä koskevat tiedot, mukaan lukien vyöhykkeiden voimassaoloaika, asetetaan julkisesti saataville yleisesti käytettävässä yhtenäisessä digitaalimuodossa."

Tämä 2 kohta säätelee ainoastaan miehittämättömien ilma-alusten käyttöä koskevista poikkeuksista UAS-ilmatilavyöhykkeessä. Se ei sääde miehitettyä ilmailua, eikä siten anna valtuuksia jäsenmaille säätää 11 b § 3 momentin kohtien 4, 5 ja 6 tapaisia kansallisia, muita kuin miehittämättömiä ilma-aluksia koskevia poikkeuksia.

Myöskään EU täytäntöönpanoasetuksen (EU) 2019/947 artikla 1, joka määrittelee asetuksen kohteen, määrittää asetuksen kohteeksi vain miehittämättömät ilma-alusjärjestelmät. Kyseinen artikla 1 kuuluu:

*"1 artikla
Kohde*

Tässä asetuksessa vahvistetaan yksityiskohtaiset säännökset miehittämättömillä ilma-alusjärjestelmillä harjoitettavasta toiminnasta sekä tällaiseen toimintaan osallistuvasta henkilöstöstä, kauko-ohjaajat ja organisaatiot mukaan luettuina."

On siis selvää, että täytäntöönpanoasetus (EU) 2019/947 ei anna säädöspohjaa muuhun kuin miehittämättömistä ilma-alusjärjestelmistä säätämiseen.

Kansallisen ilmailulain perusteluissa (HE 41/2020) toki mainitaan myös sivulla 77 ns. U-Space aloite, joka on EU-lainvalmistelussa oleva hanke, joka toteutuessaan saattaa tuoda paikkatiedon ilmoittamista koskevia vaatimuksia miehitetylle ilmailulle ns. U-Space ilmatilassa, joka vastannee UAS-ilmatilavyöhykkeitä.

Ilmailuliitto huomauttaa, että:

a) U-Space aloite (EASA Opinion 01/2020 High-level regulatory framework for the U-space) on vielä valmistelussa ja on täysin mahdollista, että sen sisältö vielä muuttuu komission käsittelyssä, erityisesti asiaa koskevan Artikla 7 osalta, joka on vilkkaan keskustelun kohteena. On myös epäselvää, mikä olisi tai mitkä olisivat tähän paikkatietovälitykseen käytettävät viestintätekniikat ja mikä taho niitä operoisi ja kustantaisi. Tämä viittaa siihen, että käyttöönottoon kuluisi vielä joka tapauksessa pitkä aika.

b) kyseinen säädöskohta (EU opionion 10/2020) Artikla 7 U-Space esityksessä, vaikka se toteutuisikin, liittyy vain paikkatiedon lähettämiseen. Ilmailulain HE 41/2020 vp esityksen pykälän 11 b § 3 momentin luetteloon se voi siten toteutuessaankin antaa säädöspohjaa vain kohtiin 5 ja 6, mutta ei mitenkään kohtaan 4.

LAUSUNTO
27.4.2020

Suomen Ilmailuliitto katsoo, että HE 41/2020 osalta pykälän 11 b § asiassa tulisi edetä rauhallisemmin ja säätää se koskemaan tässä vaiheessa ainoastaan UAS-järjestelmiä ja niiden käyttäjiä, kunnes U-Space asetus on valmistunut.

Suomen Ilmailuliitto esittää, että HE 41/2020 esityksen 11 b § 3 momenttia muutetaan seuraavanlaiseksi:

"Määräyksessä tai päätöksessä voidaan asettaa **miehittämättömille ilma-alusjärjestelmille ja niiden käyttäjille:**

- 1) lentoturvallisuuteen tai turvatoimiin liittyviä ehtoja;
- 2) ehtoja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden varmistamiseksi;
- 3) ehtoja sotilasilmailun toimintaedellytysten tai Puolustusvoimien tehtävien toteuttamisen varmistamiseksi;
- 4) ehtoja ilmatilavyöhykkeen käyttäjäryhmästä;
- 5) ehtoja menettelyistä tai järjestelmistä;
- 6) ehtoja raportointivelvollisuudesta viranomaisille tai muille tahoille;
- 7) ajallisia tai sääolosuhteisiin liittyviä rajoituksia;
- 8) vyöhykkeen alueellisen rajautumisen lisäksi myös muita vyöhykkeen sisäisiä maantieteellisiä ja korkeudellisia rajoituksia."

Suomen Ilmailuliitto – Finlands Flygförbund ry

Timo Latikka
toiminnanjohtaja